

(Фонд стратешке културе)

Осам година заточеништва Војислава Шешеља у Хашком трибуналу

Двадесет трећег фебруара навршава се осам година тамновања лидера Српске радикалне странке Војислава Шешеља у казамату Међународног трибунала за бившу Југославију. Пре тачно осам година тај неустрашиви човек добровољно је стигао у Хаг, само шест дана након што је против њега објављена оптужница, коју је потписала чувена Карла дел Понте. Циљ његовог тако брзог одговора МТБЈ био је да под хитно предочи доказе о својој невиности. Међутим, сам трибунал није журио не само да саслуша Шешељеве доказе, него и да их господин Шешељ предочи. Како се касније испоставило, трибунал и није ни имао било какве доказе о његовој кривици. Као прво, трибунал је на све могуће начине отезао са почетком процеса. Постизао је то на разне начине: уношењем бесконачних измена у оптужницу; кршењем рокова за обелодањивање докумената; покушајима да се процес Шешељу споји са процесима других оптужених итд. А најефикасније средство за задршку почетка процеса били су многобројни покушаји да се Шешељу наметне адвокат. И тек након тридесет дана штрајка глађу Шешеља трибунал је одустао од наметања адвоката.

Друго – а то је било и директна последица непостојања доказа тужилаштва – почели су проблеми са извођењем сведока, који би могли давати лажне исказе против Шешеља. Без обзира на то што је МТБЈ имао на располагању читаву гарду „професионалних“ сведока, који су прелетали са процеса на процес (Д. Ердемовић, Р. Дониа, Ј. Табо, Р. Смит и други), у процесу против Шешеља то се показало кудикамо сложеније, јер ниједан од њих није имао шансу да издржи унакрсно испитивање оптуженог.

Судски процес почео је тек 11. децембра 2007. године. Међутим, за месец дана од почетка процеса у судници се појавио само један сведок. И тако је било јасно да је процес почео формално, само зато да би се „закачила“ 2007. година, и да се 2008. не

рачуна као почетак процеса.

Судска већања касније су све време изостајала и одгађана за касније. И испало је тако да су у 2009. години одржана свега двадесет два већања суда, а у 2010 години – двадесет. А и већина тих заседања суда била су посвећена разматрању административних питања, а не саслушањима сведока. На тај начин, у последње две године, од 730 дана, на суђење су утрошена четрдесет два дана. Да ли је потребно предочавати још некакве доказе о потпуном фијаску тог процеса?

Међутим, чак су и они сведоци, које су приморавали да дају лажне исказе против Шешеља, отворено у сали суда говорили о прљавој кухињи фалсификовања „сведочења“ у МТБЈ. Тужилаштво је било принуђено да тражи нове ралоге за отезање процеса, и нашло их је у покретању нових оптужница против Шешеља – за такозвано „мешање у вршење правосуђа“, оптуживши га за откривање имена заштићених сведока. А у ствари, никаквог откривања имена није ни било, у шта се можемо уверити прочитавши књиге В. Шешеља. Ствар је, међутим, у томе, што је суд стао на страну тужилаштва: јер, иако је оптужницу против Шешеља подигло тужилаштво, њу је утврдио суд, као што је издао и налог за његово хапшење. А он је то могао учинити једино у случају ако постоје убедљиви докази кривице оптуженог. Јасно је да је издајући налог за хапшење, суд видео да доказа нема. Зато сада ослободити Шешеља значи оптужити не само тужилаштво за фалсификовање доказа, него оптужити и судију, који је утврдио оптужницу и потписао налог за хапшење. А учинио је то нико други до О Гон Квон – садашњи потпредседник Хашког трибунала!

Дакле, основни проблем не своди се на тужилаштво, већ на сам трибунал у целини, укључујући судијски корпус. Да су у МТБЈ постојале непристрасне и независне судије, оне би одавно већ обуставиле процес против Шешеља и одлучиле да се он сместа ослободи. Али се ми суочавамо са нечим другим: под пресијом необоривих доказа о прекршајима и махинацијама тужилаштва, суд одлучује да се започне истрага о питању треба ли спроводити истрагу (!), али не истрагу против тужилаштва и тужиоца, већ само против неких неименованих истражитеља. При томе сам Шешељ и даље остаје у тамници. У данима осме годишњице тамновања Шешеља, ми видимо нову спиралу непринципијелности и преступности Хашког трибунала – МТБЈ је одбио захтев Шешеља да га посете руски лекари, изјавивши да лекари морају бити из земаља НАТО, па су чак наведене и конкретне земље! И учињено је то без обзира на то што члан 31 Правила затвора МТБЈ, која предвиђају да „оптужени има право на преглед лекара по сопственом избору“. Једино ограничење је у прелиминарном усаглашавању такве посете са начелником затвора. Обратимо пажњу: не ради се о дозволи начелника затвора, већ само о прелиминарном усаглашавању техничких питања о посети лекара.

Узгред, учињено је то на позадини најновије одгоде одређивања лекара за преглед здравственог стања Шешеља од стране лекара по избору трибунала. Још у октобру прошле године судско веће одлучило је да се изврши медицинска експертиза Шешеља, и да ту експертизу ураде „своји“ лекари. За то им је дато два месеца, што је већ упућивало да се посумња у добру савест судија. А потом су уследиле и сасвим непристојне ствари. У новембру је рок одгођен на још месец дана. У јануару ове године комисија још није била формирана, па је суд померио рок на још месец дана! А тако чудно понашање суда објашњено је некаквим техничким сложеностима у вези са наименовањем лекарске комисије. Такво објашњење је смешно. Какве могу бити сложености са наименовањем састава комисије, када одбијају руске лекаре? Или у земљама НАТО више нема лекара? Разлог за такво понашање може бити само један: траже се такви лекари, који ће бити спремни на професионални фалсификат, или чак и на преступ. Других разлога за проналажење двојице-тројице лекара за скоро пола године једноставно не може бити! И, наравно, све се то чини са циљем да се сломи тако ефикасна борба, коју Војислав Шешељ води против трибунала и оних, који стоје иза тог трибунала.

Кршење права Војислава Шешеља толико су обимна и толико груба да је чак и председавајући судија на последњој седници 18. јануара изјавио: „Ми смо учинили све што смо могли. Сада је све у рукама секретаријата“! Судија је чак предложио да се даљом заштитом Шешељевих права позабави Руски комитет за заштиту права Војислава Шешеља, који је недавно основан у Москви! То је веома опасан сигнал. Он говори о томе да Шешељев предмет не решава судско веће, већ трибунал у целини. То је уникатни скандал у историји судских процеса у МТБЈ!

Дивећи се храбрости и издржљивости професора Шешеља, пожелимо му духовну снагу. У МТБЈ је остао само један човек, који може победити тај злочиначки трибунал – то је професор Шешељ. И ми смо му захвални на тој великој борби. Војислав Шешељ брани истину, а то значи да је победа његова.

Превод Рајко Досковић